

Pastorală la praznicul Nașterii Domnului din anul mântuirii 2014

† GURIE,

prin harul lui Dumnezeu,
Episcop al Devei și al Hunedoarei,
Preacucernicului cler,
Preacuviosului cin monahal și
Dreptmăriturilor creștini:
caldă îmbrățișare cu prilejul Crăciunului
și sfântă invitație spre înnoirea vieții!

O naștere „de Sus”, pentru înnoirea/transfigurarea celor „de jos”

Iubiți credincioși,

Nașterea Mântuitorului, pe care astăzi o prăznuim, ne invită să **reflectăm profund asupra existenței de dincolo de materie**: de unde a venit acest Prunc? De ce venirea Lui în materie și în istorie este un eveniment unic, irepetabil, cu consecințe majore asupra întregii omeniri? Cu ce scop a venit El pe pământ? Cât de importantă este lumea aceasta în raport cu cealaltă? Cât de realiști și de credibili suntem când mărturisim, în Crez, că „așteptăm viața veacului ce va să fie”?

Există ceva dincolo de lumea aceasta? Dincolo de materie? Lumea secularizată de astăzi este tentată să creadă că nu! **Că n-ar exista nimic dincolo de materie, iar spiritul, gândirea, sentimentele ar fi doar produse ale materiei.** De 2.000 de ani Biserica ne învață însă exact contrariul: materia este un produs al spiritului; tot ceea ce este material și palpabil este o creație a lui Dumnezeu, Spiritul Suprem. Colindul străbun spune: *„De când Domnul S-a născut și pământul l-a făcut / Și cerul l-a ridicat, în patru stâlpi l-a răzimat / În patru stâlpi de argint și frumos l-a mporobit. / Tot cu stele mărunțele, cu luceferi printe ele”*¹.

Nu creierul este cel care secretă gândirea și generează starea de conștientă, ci sufletul făcut de Dumnezeu. Minte și creierul uman pot exista și separat². Știința contemporană a ajuns și ea la o concluzie similară. La întrebarea „*Ce este materia?*”, știința răspunde: energie condensată! Energia condensată ia această formă grosieră, devine materialitate. Exemplul cel mai edificator este atomul de uraniu care, distrus prin fisiune, declanșează eliberarea unei energii

¹ G. Breazu, *Colinde*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1993, p. 70 (colindul 45).

² O experiență relativ recentă din lumea științei i-a marcat profund pe savanți: este vorba despre o decorporalizare care a avut loc chiar în timpul unei operații pe creier, operație realizată la o clinică de prestigiu din Arizona (SUA). Pam Raynold, o tânără americană, în urma unei tomografii, a aflat că suferă de un anevrism uriaș; acesta se putea sparge oricând, provocând un dezastru în creier, și determinând moartea. Așa că a acceptat operația. Creierul i-a fost exsangvinat și în timp ce era în comă profundă a ieșit din trup. A văzut tot ceea ce s-a întâmplat, s-a întâlnit cu oameni dragi ei care au murit cu mult timp în urmă, a avut o întâlnire cu Dumnezeu – Lumina care te absoarbe, dar a și știut tot ceea ce s-a întâmplat în sala de operație în timpul intervenției. Medicii au conchis: „Ne este foarte greu să explicăm cum mintea poate fi activă după moartea creierului! Activitatea ei cerebrală era zero, dar totuși a fost conștientă. Înseamnă că informația a fost percepută de undeva din afara corpului, apoi s-a reîncărcat în creier”.

uriae, distrugătoare. Era nucleară a început tocmai prin exploziile de la Hiroshima și Nagasaki, ce au stigmatizat istoria secolului al XX-lea.

În concluzie, noi vom spune: adevărata existență, **adevărata viață este dincolo de materie**, este în lumea spiritelor, în universul imaterial, unde Dumnezeu este evident, incontestabil, copleșitor, făcându-și simțită prezența într-o manieră imposibil de contestat. Este lumea unde domină iubirea infinită a lui Dumnezeu și unde este stăpână lumina cea sfințitoare a Lui. De acolo a venit Pruncul Iisus, acolo S-a întors după Înălțarea Sa cu Trupul la cer, acolo vom ajunge cu toții, după ce vom trece prin poarta morții. Strămoșii noștri știau aceasta: „*Slavă să aibă nesfârșită / Dumnezeirea-ntreită / Unimea nedespărțită, // Tatăl atotțiitorul / și Fiul Izbăvitorul / Și Duhul Mângâietorul. // Unul, fiind în trei Fețe, / S-a pogorât să ne'nvețe, / Să ne-arate cu blândețe, //Să pricepem, să'nțelegem / Să cunoaștem, să alegem, / La iad, în munci, să nu mergem!*”³.

Dreptmăritori creștini,

Astăzi Dumnezeu se întrupează, se face un prunc vulnerabil în brațele unei femei iubitoare, dar sărmană, o femeie pe cât de bogată în sentimente, pe atât de săracă în cele materiale. Spune colindul: „*Că bogatul încă moare, ca tot omul de sub soare // Și averea lui rămâne, de o iau rude streine. // Cât se vor muta din lume, li s-a uitat al lor nume, // Li s-a uitat și mormântul,/ Că i-a 'mpresurat pământul*”⁴.

De ce oare optează Dumnezeu pentru această soluție, a întrupării? Pentru ca **să ne convingă pe noi de realitatea celeilalte lumi, nesfârșite**. Oamenii lumii noastre sunt tentați să se poarte ca și când nu există decât lumea aceasta, ca și când nu există decât materia. Or Dumnezeu este *mai presus și dincolo* de materie. El vrea să ne învețe că duhul este deasupra trupului, că spiritul este superior biologicului, că viața duhovnicească este mai importantă decât viața trupească, pământească. Mai vrea să ne spună că, privind lucrurile din perspectiva lui Dumnezeu, materia este o existență de categoria a doua! Este o existență secundară, care se va topi până la urmă în prima, cea spirituală.

Nu avem voie să ne ancorăm în cele materiale, precum a făcut-o Irod. O zicală românească străveche spune: „*Viața este o punte. Ea nu a fost făcută pentru a-ți construi o casă pe ea!*” Nu avem voie să investim toate eforturile noastre numai pentru confortul pământesc, uitând de cele cerești. **Dumnezeu S-a coborât în materie, pentru ca să ne ridice pe noi deasupra materiei**. Așa că, într-o lume materialistă precum este cea de astăzi, creștinii adevărați au curajul să meargă contra curentului, au curajul să-și trăiască viața, pregătindu-se permanent pentru moarte, curățindu-și viața de păcate, respectând poruncile lui Dumnezeu. **Ei nu se lasă intimidați de o cultură anti-hristică, ce ne îndeamnă să trăim ca și când nu ar exista nimic dincolo de moarte.**

Iubiții mei fii duhovnicești,

Ne întrebăm astăzi: Putem noi, oamenii, ființe materiale, să luăm contact trupește cu realități din altă lume, cu realități de alt ordin existențial? **Putem noi ajunge la Dumnezeu dacă El nu se va coborî la noi?** Evident, nu! De aceea, Dumnezeu a hotărât să Se facă om, pentru ca omenește să ne vorbească, să ne fie accesibil, să comunice cu fiecare dintre noi în parte. De aceea

³ G. Breazul, *op. cit.*, p. 286 (colindul 192).

⁴ *Ibidem*, p. 299 (colindul 203).

inițiativa aceasta a lui Dumnezeu, a Întrupării, a adus în lume multă bucurie și pace. Făcându-se om, Dumnezeu nu ne mai este străin, ci, dimpotrivă, ne devine rudenie. Îl percepem ca prieten, ca apropiat, ca pe o ființă abordabilă, aflată în proximitate.

Sfântul Vasile cel Mare spunea frumos despre Întrupare: „Focul nu vine în fier prin deplasare, ci prin transmitere; îi transferă acestuia puterile, energiile sale, iar el nu se micșorează, ci umple întreg fierul”. Dumnezeu nu S-a deplasat spațial, ci a binevoit către neamul omenesc: „*Bunăvoire dumnezeiască a fost, nu mutare din loc!*” – spun textele liturgice.

Iubiți credincioși,

Glasul lui Dumnezeu l-au auzit în istorie mulți prooroci, dar omenirea a socotit că nu este de ajuns. Spunea frumos Nicodim Aghioritul: „*Vederea e mai demnă de crezare decât auzul!*”. La fel, în urma unei foarte puternice experiențe duhovnicești, în cartea Iov 42, 5 ni se spune: „Din spusele unora și ale altora auzisem despre Tine, dar acum ochiul meu Te-a văzut!”. Asta ne-am dorit noi oamenii dintotdeauna: să-L vedem pe Dumnezeu. Și din clipa în care El a acceptat să Se facă materie, să se facă om, această dorință ni s-a împlinit!

De atunci a devenit posibilă și icoana, ca reprezentare artistică sugestivă a Dumnezeului făcut om, în diferitele etape ale viețuirii Lui pământești, de la naștere la mormânt, de la Înviere la Înălțare. Înainte de întrupare, ea ar fi fost percepută drept un chip cioplit, mincinos, după întrupare însă, ea este o oglindă a realității, o sursă de har pentru omul credincios, devenind expresie a unui adevăr ontologic. Spune colindul popular: „*I-auzi gazdă, ori n-auzi toaca-n cer și slujba-n rai. // Toaca-n cer cum o bătea, slujba-n rai cum o făcea; // Dumnezeu cum cuvânta, Maica Sfântă se ruga. // Și să stai să tot privești cum făcea slujbe cerești. // Îngerii, ținând stâlpare, cântau sfintele cântări. // Pentru-n Fiu ce S-a născut, Domnul nost' fără'nceput! // Că S-a născut pe pământ // Fiul Tatălui cel Sfânt*”⁵.

Dragi fii întru Domnul,

Există un moment în istoria omenirii în care materia a fost pătrunsă de energiile covârșitoare ale Dumnezeirii într-o manieră vizibilă, explicită. Spune Arhiepiscopul Ierotheos Vlachos despre cele petrecute pe Muntele Tabor: „Revelarea îndumnezeirii firii omenești (a lui Hristos) e cel mai important eveniment din istoria omenirii!”.

Pruncul astăzi născut în iesle este Dumnezeu întrupat. Dar prin nașterea ca om, Dumnezeu, atât de mult S-a micșorat, și-a atenuat splendoarea, și-a diminuat grandiozitatea, **încât li s-a părut celor necredincioși că nici nu este Dumnezeu**, ci un biet copil vulnerabil, expus tuturor pericolelor. În momentul Schimbării la Față de pe Tabor însă, Dumnezeirea Lui era de necontestat, era evidentă, strălucirea Lui venind de dincolo de lumea aceasta.

Trebuie însă ca noi să știm că **Lumina lui Hristos lucrează în două feluri: luminător și mistuitor; aceasta, în funcție de calitatea destinatarului**: pe cei buni îi hrănește, pe cei răi îi pârjolește. De aceea, Nicodim Aghioritul spune: „El Se face lumină pentru cei curățiți de păcate și foc pentru cei necurați!”. Să ne analizăm fiecare în parte, pentru a vedea ce efect are asupra noastră Lumina lui Hristos. Să ne întrebăm fiecare în parte dacă, la Judecată, Lumina Lui ne va hrăni sau, dimpotrivă, întrucât nu am avut pe pământ o viață conformă poruncilor divine, lumina Lui ne va mistui.

⁵ *Ibidem*, p. 64 (colindul 41).

Spune Creatorul în colindul popular: „Știi, Adame, ce ți-am spus, când în rai slobod te-am pus. // Nimica nu ți-am oprit, numai pomul Raiului. // Tu măru-n-gur'ai luat, rău trupu' ți-ai 'veninat. // Du-te, Adame, de la Mine, tu te-ai lipsit de mult bine. // Du-te din Raiul frumos, în pământu'ntunecos. / Lasă raiul cu dulceață, du-te pe pământ cu ceață”⁶.

Dragii mei creștini hunedoreni,

Se cuvine să ne întrebăm: Suntem noi duhovnicești atât pe cât ar vrea Dumnezeu să fim? Să ne gândim fiecare în parte: dacă Hristos ne-ar lua de-a dreapta Lui, pe Tabor, am fi pregătiți? Lumina Lui nu cumva ne-ar arde? Nu cumva doar atunci ne-am vedea păcatele? Căci pe ele ar trebui să le vedem de acum, ca să le pocăim, să le regretăm. Să ne amintim de îndemnul făcut de Sfântul Constantin Brâncoveanu fiului său cel mai mic, tentat să devină turc, pentru că avea doar 16 ani și nu gustase plăcerile vieții pământești: „*Fiule, noi am pierdut totul, averea, demnitatea, viitorul... Măcar viața veșnică să nu ne-o pierdem. Nimeni din neamul nostru nu a abjurat*”.

Martiriul Brâncovenilor este unul penitențial, făcut cu mult regret pentru păcate. Noi, cei de astăzi, îl eroizăm, îl interpretăm diferit, dar în centrul său stă pocăința. **Orice pocăință adevărată este un martiriu**, este o jertfă de sine, este un regret adânc pentru tot ceea ce am greșit până acum. Doar astfel ne purificăm și gustăm Lumina lui Hristos ca pe un nectar sfințitor⁷.

Iată ce mărturisire expresivă face ulterior Petru: „Pentru că v-am adus la cunoștință puterea Domnului Iisus Hristos și venirea Lui, nu luându-ne după basme meșteșugite (povești), ci fiindcă am văzut slava Lui cu ochii noștri. Acest glas, al Tatălui, noi l-am auzit pogorându-se din cer, pe când eram cu Domnul în Muntele cel Sfânt! (Tabor)” (II Petru 1, 16-20). Iar Apostolul Ioan relatează: „Ce era la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul Vieții. Și Viața s-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim Viața de Veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă. Aceasta vă vestim vouă, Ca voi să aveți împărtășire cu noi” (I Ioan 1, 1-2).

Frați creștini dreptmăritori,

Avem noi o inimă suficient de gingașă încât să prețuim lucrurile duhovnicești, cele mai presus de lume? Suntem noi suficient de înduhovniciți ca să gustăm sărbătoarea venirii în lume a lui Dumnezeu ca pe **un eveniment colosal pentru propria noastră viață**, cu urmări asupra întreg restului vieții? **Suntem noi pregătiți pentru eventuala trecere în lumea cea mai presus de materie**, când Domnul va hotărî soarta noastră veșnică? Sau, dimpotrivă, suntem sclavii culturii secularizate de astăzi, care este în mare derută axiologică și care nu mai știe privi dincolo de aparențe?

Creierile umane, pilotate de această cultură simplistă și agresivă, au hotărât ca Religia la școală să o facă doar cel care o va cere! Așa că, dacă nu suntem vigilenți și nu vom face cerere scrisă, copiii noștri nu vor mai beneficia de ora de Religie. Încet-încet, în lumea noastră, Binele ajunge prigonit și răul se impune perfid. Încet-încet, se continuă prigoana contra Pruncului Iisus, venit în lume cu mesajul iubirii.

⁶ *Ibidem*, p. 76 (colindul 50).

⁷ Observăm că Mântuitorul a făcut o selecție foarte riguroasă a Apostolilor luați cu El pe Muntele Schimbării la Față: Petru, Iacov și Ioan, prezenți în momentele esențiale din istoria mântuirii, la Învierea fiicei lui Iair, în Grădina Ghetsimani etc. Adică i-a selectat pe cei mai exersați în cunoaștere duhovnicească, pe cei mai obișnuiți cu adâncimile vederii mistice. A vedea *mistic* înseamnă a vedea dincolo de aparențe, înseamnă a vedea deja realitățile din lumea de dincolo.

Mama-Biserică ne invită astăzi **să ne exersăm în iubire, să fim toleranți cu defectele altora, dar intransigenți cu ale noastre**, să începem prin a ne schimba noi înșine în bine și abia apoi să avem pretenția de a schimba lumea. *La un mare Părinte duhovnicesc a venit odată un ucenic recent intrat în mănăstire, care se tot plângea de confrății săi, judecându-i, etichetându-i negativ, relevându-le neajunsurile. Plin de blândețe și de fermitate, avva i-a spus: „Fiule, când ai venit la mănăstire ai spus că vrei pacea. Atunci **caută să te schimbi pe tine, nu pe alții**. Este mai ușor să îți pui ție papucei, decât să pui covor în întreaga lume!”*.

Iubiți credincioși,

Dacă am fi trăit și noi pe vremea recensământului Cezarului August, și am fi fost cetățeni ai Țării Sfinte, i-am fi deschis ușa casei noastre Femeii care urma să-L nască pe Dumnezeu pe pământ? Sau am fi considerat că este un deranj prea mare? „*Ia, sculați gazde, sculați, priveghind vă bucurați, / De măturați curțile, și-aprindeți făcliile. / Că vă vin colindători, noaptea pe la cântători;/ Și v-aduc pe Dumnezeu, mititel înfășeșel, curge mirul de pe el. / Fașă albă, de mătăasă, Dumnezeu în astă casă!*”⁸.

Avem în noi fiorul Duhului Sfânt măcar din când în când, pentru a simți voia lui Dumnezeu? Ne-am sfințit noi viața prin post și spovedanie înainte de Crăciun? Sau ne-au furat grijile materiale și am omis? Pe care treaptă, dintre cele trei ale vieții duhovnicești, ne situăm: curățire, iluminare, îndumnezeire?

Apostolii, care au gustat extazul mistic pe Tabor, au înțeles, desigur, ce înseamnă îndumnezeirea. Dar noi suntem măcar iluminați? Suntem cu o avansată cunoaștere despre lumea de dincolo de materie și despre scopul viețuirii noastre pământești? Bătrânii noștri aveau convingeri ferme, imortalizate în colinde: „*Și strălucea cu tărie, veste mare, bucurie: / Că veșnicul Dumnezeu a trimis pe Fiul Său. // Să Se nască’n Vifleem, precum proorocit avem; / Și S-a născut pe pământ, astăzi Mesia cel Sfânt. // Scapă, Doamne, cu tărie, pe cei ce se roagă Ție! / Și Pruncul Cel luminat, toți cu drag L-am așteptat! // Și la toți, cu bucurie, Amin, Doamne, slavă Ție! / De acum până’n vecie, Nașterea Lui să ne fie!*”.

Fiul cel născut în iesle, Logosul din veci al Tatălui, să reverse în noi inteligența cea adevărată, înțelepciunea cea îmbogățitoare, harul cel sfințitor! Bucuria Crăciunului să umple inimile tuturor! Și nici prosperitatea materială să nu lipsească din casele noastre în aceste zile sfinte de sărbători!

Sărbători fericite! și „La mulți ani!”
Vă zice al vostru arhipăstor, de tot-binele doritor,

† Gurie,
Episcopul Devei și al Hunedoarei

⁸ G. Breazul, *op. cit.*, p. 28 (colindul 16).